

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ulica Machiavelli 22/II - tel. 62-75
Uprava: Trst, ul. S. Anastasio 1/c - tel. 30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzutta 18
Cena: posamezna številka L 15. - Naročnina: mesečno L 65 (za inozemstvo L 100).

Leto III. - Štev. 20

Trst - Gorica 20. maja 1949

Izhaja vsak petek

„Programa nimajo...“

V sedanjem volivnem boju se v Slovensko narodno listo najbolj divje zaganjajo titovski fratelantje in slovenski kominformisti, ki niso drugega kakor beraški privesek laškega rdečega fašizma.

je zajemčen obstoj in napredek našega naroda in njegovih kulturnih vrednot. Zaradi tega načelno odklanjamo nadlodo enega samega stoja ali razreda nad celim narodom...

»Zvoljenjska raven vseh, zlasti delovnega ljudstva, kmeta, ribiča delavca in uradnika, se mora dvigniti in zravnati navzgor, ne navzdol...»

»Delavcu in nameščencu je treba omogočiti, da prideta do lastnega doma...»

»Kmet mora biti na svoji zemlji samostojen gospodar, ki razpolaga ne samo s svojo zemljo, ampak tudi z njenimi pridelki...»

»Svobodna in gospodarsko trdna kmetija je predpogoj za zdravo in svobodno kmečko družino, ki je je treba kot socialno ediničo podpirati in ohraniti...»

»Naloga gospodarske politike je ustvarjati dovolj sredstev za čim popolnejše kritje vseh kulturnih in ekonomskih potreb vseh državljanov ter omogočiti zaposlitev vseh proizvodnih sil...»

»Smo za podčravljenje velikih podjetij, ako se to izkaže iz rodno-gospodarskih vidikov za koristno...»

»Nikomur ne sme država vzeti imovine, razen v primerih, ki jih zakon določa in kadar to zahteva zakonito ugotovljeni javni interes, proti plačilu pravične odškodnine...»

»Slovenska demokratska zveza se globoko zaveda ogromnega pomena, ki ga ima vera za razvoj in ohranitev vsakega naroda. Zato se mora ohraniti naša krščanska vera med našim narodom, ker je to vera ljubezni, vera požrtovalnosti, strpnosti in vera v zmagodobrega nad zlim...»

»Vzgoja otrok je pridržana družini in štoli, državni ali zasebni po svobodni izbiri staršev. Solamora biti nepolitična...»

»NAS NARODNI CILJ je ohranitev in utrditev slovenstva ob zahodni meji našega naroda...»

»NAS POLITIČNI CILJ je ohranitev in utrditev Svobodnega tržaškega ozemlja, v katerem vidimo najmočnejše poročstvo za svobodo, enakopravnost in obstanek slovenstva tukaj ter bistven pogoj za zasedranje in zmagodemokracije na tem delu Evrope...»

»NAS SOCIALNI CILJ je delo krah, napredek, čim večja blaginja in socialna pravičnost za vse...»

»Napori za dosego teh ciljev naj služijo poslednjemu in najvišjemu namenu: svobodni, neodvisnosti in sreči vsakega slovenskega naroda! To so nekatere misli iz našega programa, o katerem trdijo, da ga nimamo!»

Oni obljublajo za volitve raj na zemlji, ker vedo, da ga ne bo treba dati.

Njihovih programov bo konec 19. junija, naš pa bo za dolgo bodočnost ustvarjal temelje, na katerih je edino mogoče zidati boljše in srečnejše življenje za vse naše ljudstvo na tej zemlji.

V tem je razlika med našim programom in njihovimi frazami; v tem je tudi vsa razlika med nami in njimi.

Kdor to bistveno razliko vidi in je ni težko videti — ta bo 12. in 19. junija volil, kakor mu narakuje njegova slovenska vest in njegova slovenska čast — to se pravi, bo volil ne internacionalne, ne fratelantne spake, marveč bo VOLIL SLOVENSKO!

»Ustava Svobodnega tržaškega ozemlja naj se izdela v smislu tržaškega statuta na podlagi demokratičnih načel...»

»Medsebojno razumevanje, spoštovanje in strpnost so pogoj za mirno sožitje med nami in našimi sohranljivi italijanske narodnosti na podlagi narodne in jezikovne enakopravnosti in popolnega svobodnega razvoja obeh narodnosti...»

»Vsi državljani Svobodnega tržaškega ozemlja, ne glede na spol, imajo enake pravice in enake dolžnosti...»

»Za vsakega človeka hočemo svobodo pred strahovanjem, svobodo pred pomanjkanjem, svobodo vere, misli, političnega prepričanja in združevanja...»

»Le v skupnem tvornem sodelovanju vseh slojev našega ljudstva»

Volivni znak Slovenske narodne liste je „Lipova vejica s helebardo“! To je naš znak! Tega bomo vsi volili!

Beseda tistim, ki ne mislijo voliti

V poplavi papirja, s katerim so italijanske šovinistične stranke začele prekrievati naše mesto za volitve, je doslej zanimiv en sam lepak. Na njem je naslikan rejn domači zajec, ki se previdno stiska sam vase, ko da se ne mara nikomur zameriti. Nad njim in pod njim je napis: »Ne gre volit ... ker je zajec!«

Edino tako bomo svetu dokazali, da smo vsi Slovenci do zadnjega za svobodni Trst in proti sleherni drugačni rešitvi. Na enotno voljo vsakega slovenskega ljudstva na našem področju se bo pa moral ozirati vsakdo.

Edino tako bomo svetu dokazali, da smo vsi Slovenci do zadnjega za svobodni Trst in proti sleherni drugačni rešitvi. Na enotno voljo vsakega slovenskega ljudstva na našem področju se bo pa moral ozirati vsakdo.

Od srede do srede

12. MAJA: Minuto po polnoči 11. maja so Sovjeti in zavezniški odpravili prometno zaporo nad Berlinom in vzhodnimi področji Nemčije, vendar bo zavezniško letalstvo še vedno oskrbovalo nemško prestolnico po zraku.

13. MAJA: Zahodni vojaški uravniki so odobrili načrt za ustavo nove nemške zvezne republike. — Avstrijski zunanji minister dr. Gruber se v Parizu pogaja z zahodnimi zastopniki, da bi štirje zunanji ministri na bližnjem sestanku obravnavali tudi avstrijsko mirovno pogodbo.

14. MAJA: Zahodni zavezniški so objavili nov, omiljen pravilnik za nadaljnjo vojaško upravo Berlina. — Ameriški poslanik v Grčiji je imel važen razgovor s predsednikom Trumanom. — V Libiji so vedno hušje arabske demonstracije zaradi britanskega predloga, da bi Tripolitani po letu 1951 dali spet v upravo Italiji.

15. MAJA: Volitve na Madžarskem in v Bolgariji, pri katerih je dovoljena samo enotna lista strank, ki pod vodstvom komunistične partije sodelujejo v vladi. — Pogajanja za novo trgovo pogodbo med Združenimi državami in Češkoslovaško so se ustavila. — Albanske oblasti so zaprle svoje vseh tiskih, ki so po sporu med Titom in Kominformom zbežali v Jugoslavijo.

Italijanske kolonije in Trst

Glavna skupščina Združenih narodov je v celoti zavrnila sporazum Bevin-Sforza o bivših italijanskih kolonijah. Proti sporazumu je glasovalo 37 držav, za 14, a sedem se jih je glasovanja vzdržalo.

navadil, da o vseh važnih vprašanjih odločajo le velesile, druge države pa njihove dogovore hočeš nočeš sprejemajo in odobre.

Združeni narodi so s tem glasovanjem dokazali naslednje: 1. Večina svobodnega sveta je pripravljena, da more biti konec kolonialnega imperijalizma, kateremu vsaj v načelu nasprotujejo tudi Združene države.

2. Demokratični narodi niso pozabili, da je prav Italija s svojim kolonialnim osvajanjem dosti pripomogla k izbruhu druge svetovne vojne; da se je v njej skoraj do konca borila proti velikim in malim zaveznikom in da je to vojno izgubila. Zato ne gre, da bi komaj po sklepu polovice miru spet dobila za nagrado vse tisto, kar so ji za kraken vzeli.

3. Združeni narodi niso voljni kratkotalno potrditi vsakega sklepa (Nadaljevanje na 2. strani spodaj).

Nihanje se je ustavilo ... SREDNJI SLOJ IN VOLITVE

Pred dvema letoma je Babičev dnevnik svečano prisegel, da ne bo razpravljal z »Demokracijo« ni besedičil s SDZ. Vse te obljube imajo seveda podobno ceno, kakor toliko drugih zagotovil in napovedovanj, s katerimi spriti Tržačane zabava komunistični tisk.

Mislimo, da bi tov. D.H., predno se je opremil s predpisanim vsakdanjim orožjem moskovskega besedoslovja, pametno storil, če bi pobrskal po bogatem imeniku svoje »PPLF« kandidatne liste in bi pod eno - in dvomestnimi številkami našel resnično vzorne primere oportunističnih značajnežev, katerih imena bodo gotovo svetila znanecem pri ponovnih priložnostnih »preobračanjih«. Ce bi tov. D.H. tako postal, bi vsekakor oportunistem odločil med staro šaro, v kolikor bi mu to dovoljevali tesni okviri komunističnega katekizma...

Res je, da smo vstali v trenutku, ko je postalo jasno, da komunistične strahovlade niso drugega kakor neprimerno popačene izdaje fašističnih in nacističnih diktatur. Res je tudi, da so grmeli komunistični topovi ob našem rojstvu; pridno so regljale strojne dolgi komunistični jezikov, ki se bruhale iz sebe bogate zaloge moskovske dialektike: reakcija, izdajalci, dolarji in podobno. Kumovali pa so nam sami ljubljanski ljudski tolažici ob bogati soudeležbi oznoških rojenic...

Res je bilo nepojmljivo za komunistični napuh, da iz poteptane slovenske zemlje, čez katero so drvela kopita rdeče revolucije, da iz požganih svestišče slovenske kulture, iz mučeniških grobišč slovenskih mož in fantov, slovenskih mater in deklet vzklije nova rast iz živih korenin starih in večno rešnjih izročil. Te korenine, ki so junaka kljubovale 25 letnemu fašističnemu viharju — v dobi, ko so mnogi današnji komunistični trobentači sivali »giovinazzo« in nas ovajali Ovri, so vzdržale vsa komunistična nasilja, vse grožnje in pretnje...

Res je, da smo vstali v trenutku, ko je postalo jasno, da komunistične strahovlade niso drugega kakor neprimerno popačene izdaje fašističnih in nacističnih diktatur. Res je tudi, da so grmeli komunistični topovi ob našem rojstvu; pridno so regljale strojne dolgi komunistični jezikov, ki se bruhale iz sebe bogate zaloge moskovske dialektike: reakcija, izdajalci, dolarji in podobno. Kumovali pa so nam sami ljubljanski ljudski tolažici ob bogati soudeležbi oznoških rojenic...

Res je, da smo vstali v trenutku, ko je postalo jasno, da komunistične strahovlade niso drugega kakor neprimerno popačene izdaje fašističnih in nacističnih diktatur. Res je tudi, da so grmeli komunistični topovi ob našem rojstvu; pridno so regljale strojne dolgi komunistični jezikov, ki se bruhale iz sebe bogate zaloge moskovske dialektike: reakcija, izdajalci, dolarji in podobno. Kumovali pa so nam sami ljubljanski ljudski tolažici ob bogati soudeležbi oznoških rojenic...

Res je, da smo vstali v trenutku, ko je postalo jasno, da komunistične strahovlade niso drugega kakor neprimerno popačene izdaje fašističnih in nacističnih diktatur. Res je tudi, da so grmeli komunistični topovi ob našem rojstvu; pridno so regljale strojne dolgi komunistični jezikov, ki se bruhale iz sebe bogate zaloge moskovske dialektike: reakcija, izdajalci, dolarji in podobno. Kumovali pa so nam sami ljubljanski ljudski tolažici ob bogati soudeležbi oznoških rojenic...

Od srede do srede

ma na Bajkanu. — Dosedanji ameriški vojaški upravnik v Nemčiji, general Clay, je po štirih in pol letih službovanja odpotoval v Združene države.

16. MAJA: Zmaga konservativne stranke pri volitvah prihodnje leto bi bila za Veliko Britanijo nevarnejša od atomske bombe, je govoril laburistični vojni minister Shinwell. — Predsednik vojaškega odbora petih zahodnoevropskih držav britanski maršal Montgomery, objavlja, da bi v primeru novega napada Anglija prva šla branit Francijo. — Japonski cesar Hirohito je izjavil častnikarjem, da namerava prestolonaslednika Akihito poslati za več let v Združene države in Evropo, da se bo temeljito seznanil z zahodno omiko. — Grški vojni minister Kanelopoulos pravi, da je državljansko vojno močogoče končati samo z brezpopojno udajo komunističnih upornikov. — Španske radijske postaje odrekajo amerškemu znanjenu ministru pravico soditi o tem, katera država je demokratična, katera ne, dokler ima Amerika svoje veleposlanke v Moskvi in drugod. — Perzijska vlada zahteva od Sovjetov povračilo odškodnine za uporabo perzijskih cest in železnic, po katerih so zahodni zavezniki med vojno pošiljali Sovjetom pomoč, da jih ni Nemčija strla. — Kitajski komunisti so zasedli Hankow, glavno industrijsko mesto v osrednji Kitajski. — Zastopniki zahodnih velesil so v Parizu začeli pripravljati razgovore, pri katerih se bodo domenili za skupen nastop do Sovjetske zveze na bližnji konferenci zunanjih ministrov. — Znan ameriški častnikarica, Dorothy Thompson, je odpotovala v Trst in imela dolg razgovor z generalom Aireyem.

17. MAJA: Mednarodna zveza socialističnih strank je soglasno izključila italijanske Nennijske socialiste, ker niso marali pretrgati podložniških vez s komunistično partijo. — Britanski zunanji minister Bevin je povedal, da bodo letalski most do Berlina odpravili šele, ko bi minila vsaka nevarnost, da bi Sovjeti obnovili zapor. — V Londonu je bila sestavljena nova vlada svobodne Poljske, ki ji predseduje dr. Tomaszewski. — Pogajanja za novo trgovsko pogodbo med Titom in Anglijo so se ustavila, ker se ne morejo sporazumeti glede cen. — Znanji izidi angleških občinskih volitev kažejo, da gre Velika Britanija na desno, ker so konservativci dosegli veliko zmago, laburisti pa doživeli polom. — Predlog južnoameriških republik, naj bi Združeni narodi dovolili svojim članicam obnoviti redne diplomatske zveze s Španijo, v Glavni skupščini ni dobil potrebne dvotretinske večine, največjo pa zasluge ameriškega zunanega ministra Achesona. — Ameriški zastopnik v gospodarski komisiji Združenih narodov za Evropo je na seji v Ženevi obdolžil Sovjete, da svoje podložnice gospodarsko huje izkoriščajo kakor kateri koli kapitalist. — Indijsko zbornica je z veliko večino odobrila sklep, da ostane Indija kot samostojna republika še članica britanske državne skupnosti. — Glavna skupščina Združenih narodov je zavrnila poljski predlog o prisilnem vračanju protikomunističnih beguncev. — Dosedanji ameriški vojaški upravnik v Nemčiji, general Clay, se je vrnil v Združene države, kjer so mu priredili veličasten sprejem kot zmagovalcu v mrzli vojni za Berlin. — Grška vojska je dosegla velike zmage nad rdečimi razbojniki na pogorju Vitsi.

18. MAJA: Ameriški republikanski prvak Vandenberg zahteva, naj Združene države ne podpisajo nobene vloke kakor članice Atlantske zveze, kateri bi nasprotovale večina prebivalstva. — Pri občinskih volitvah v Bolgariji je 96 odstotkov udeležencev glasovalo za vladne komunistične kandidate, kakor je to že star običaj v ljudskih demokracijah. Prav tako so tudi izidi nedeljskih parlamentarnih volitev na Madžarskem. — Brazijski predsednik Dutra je prišel na važen uradni obisk v Združene države. — Kitajski nacionalisti so dosegli veliko zmago nad komunisti pri oblaganju Sjangaja. — »Borbax napada Sovjete, da izvajajo v obojstranskih z drugih komunističnimi državami politiko nadoblasti, s čimer so se izneverili pravih vzorom oktobrske revolucije. — Britanska zbornica je sprejela zakon, po katerem se severna Irsko, ali Ulster, ki je še pod angleško oblastjo, ne bo mogla pridružiti svobodni Irski republiki brez odobritve parlamenta. — Navzlic nasprotnemu sklepu Združenih narodov se številne njihove članice pripravljajo, da bodo na svojo pest obnovile redne diplomatske zveze s Španijo.

Lepe so besede, a kakšna so dejanja?

V ponedeljek 16. maja se je začela volilna propaganda po radiu, ki ga je Zavezniška vojska upravnika dala na razpolago vsem strankam brez razlike z določeni časovnimi omejitvami. Vsaka stranka se mora poslužiti italijanske in slovenske radijske postaje za svojo volilno propagando, govori pa morajo biti sestavljeni v jeziku, ki se ga postaja pri svojih oddajah poslužuje. Stranke se bodo vrstile pred mikrofonom po redu, ki ga je določil žreb.

Kot prvi je spregovoril na slovenski radijski postaji g. dr. de Rinaldini v imenu italijanske krščanske demokratične stranke. Gospoda dr. de Rinaldinija tržaški demokratični Slovenci spoštujemo kot vnetega zagovornika njihovih narodnostnih in političnih pravic na tržaškem ozemlju. Nismo se pozabili njegovih odločnih besed, ki jih je pred nekaj meseci napisal v nekem tržaškem demokratičnem listu v našo obrambo o priliki nesramne gonje, ki so jo proti Slovincem vprizorile italijanske stranke v Trstu. To pa ne pomeni, da se tudi to pot strinjamo z zaključki njegovega radijskega volilnega govora. Lepe besede nam prav malo pomagajo, ko nas vendar dejanja prepričujejo, da je vse ostalo pri starem v pogledu priznavanja in uveljavljanja naših pravic. Verjamemo, da nam je g. dr. de Rinaldini govoril v dobri veri, da to prav malo spreminja na dejstvo, da so Slovenci v Trstu pod zavezniškim zasedbo in pod demokratičnim upravnim aparatom skoro v istem položaju narodnostnega preganjanja kot za časa fašizma.

Kako si upajo naši demokratični vabiti tržaške Slovence, da pristanejo na njihov iredentistični program? Premalo poznajo naše ljudi in neizmerno njihovo trpljenje v petindvajsetih letih življenja pod Italijo! Pod nobenim pogojem ne pristanejo tržaški Slovenci na povratek pod Italijo, pa naj bi se jim v Italiji cedit sam med z nebes! Demokratični se pri svoji volitvi propagandi vad usum Slovenoruma, za slovenski propagandistični sektor, poslušujejo zares čudne trditve, da imajo francoske manjšine v aolski dolini in nemške manjšine na južnem Tirolskem največje svobode in v demokratični Italiji. Saj to radi verjamemo. Zakaj pa nam demokratični ne povedo, kako ravna s slovenskimi manjšinami, ki jih je doletela strašna narodna nesreča, da so ostali pod »demokratično Italijo?

Kakšne pravice imajo beneški Slovenci? Zakaj jim »demokratična Italija ne dovoljuje poseštati slovenskih osnovnih šol? Zakaj je prepovedana raba slovenskega jezika celo v cerkvi, in to celo v krščanskem demokratičnem režimu? Zakaj tepejo učitelji slovenske otroke, če jih zalotijo, da govorijo v svoji lepi materinščini? Zakaj ne poveste, da je govorjenje v slovensčini v beneški Sloveniji protidržaven zločin? Kako se vse to strinja z etičnimi načeli krščanske demokracije? Ali sploh vedo tržaški demokratični, da kaznujejo italijanski učitelji v bene-

Italijanske kolonije in Trst

(Nadaljevanje s prve strani)

pa, ki ga zaradi svojih koristi in računov sprejmejo velesile. Zato tudi ne marajo biti zgolj glasovalni stroj za zakulisne igre velike diplomacije.

4. Združeni narodi nočejo, da bi sklenjene, sprejete in veljavne pogodbe bile samo krpa papirja, ki bi jo velike države lahko po mili volji spreminjale in preključevale, če jim tako narekuje trenutni položaj.

5. Združeni narodi sodijo, da morajo celo kolonialna ljudstva čim prej dobiti svobodo, samostojnost in demokratično samoupravo brez tujih varuhov in upraviteljev.

Sklep Združenih narodov glede italijanskih kolonij je že posebno važen, če ga presojamo v luči tržaškega vprašanja.

Glede bivših italijanskih posestev v Afriki določa mirovna pogodba samo, da se Italija odpoveduje vsaki pravici do njih. Nič ni za rečenega o njihovih bodoči usodi.

Toda navzlic temu je Organizacija narodov sklenila, da se je treba držati celo tega določila mirovne pogodbe v smislu, da Italiji kolonij ne gre vračati.

Glede Trsta pa določa mirovna pogodba ne le, da ni več italijanski, marveč da mora postati samo-

stojna država, za katero so že v pogodbi sami izdelali tudi statut. Trst vrh tega ni kako kolonialno področje, dasi se morda včasih komu hoče zdeti tako. Trst je del Evrope, ki ima zaradi zgodovinskih, zemljepisnih in političnih razlogov utemeljeno pravico samostojnosti. To samostojnost zahteva jo koristi prebivalstva, ki na tržaškem področju prebiva, ter koristi evropskega miru in blaginje narodov v tržaškem zaledju.

Ce Združeni narodi niso privolili v posredno spremembo mirovne pogodbe v onem delu, ki govori o bivših italijanskih kolonijah, bodo še manj sprejeli njeno revizijo v tistem, kar določa glede Trsta in njegove bodočnosti. Zavedajo se namreč, da sta prav italijanski ter nemški revizionizem in teptanje mirovnih pogodb privedla do druge svetovne vojne.

Odločitev Združenih narodov glede bivših italijanskih kolonij nam dalje priča, da vešt sveta kljub vsemu vendarle ne spi in da morajo z njo računati tudi tisti, ki bi radi krojili usodo sveta in Evrope po svoje. In da so združene države ter druge velesile ta sklep sprejele brez ugovora, priča, da jim demokracija ter volja večine ni prazna beseda.

Eno in drugo nam daje poročstvo, ali pa vsaj upravičeno upanje, da bo tudi tržaško vprašanje rešeno tako, kakor zahtevamo veljavne pogodbe in dana beseda.

Dvanajst strank v borbi za tržaško občino

Volilna komisija je dovršila pregled vseh vloženih list. Zaradi ugotovljenih formalnih nepravilnosti je komisija črtala Franca Slika z liste Italijanske slovenske ljudske fronte. Stoka je bil drugi na listi; tako bosta sedaj prvi in drugi kandidat frontne liste oba Italijana. Z liste Fronte za neodvisnost Trsta je komisija črtala nosilca liste Teodorja Sporerja Etorja Stichelija, Augusta Perota in Celesta Benesa. Z liste tržaškega bloka je iz istih razlogov izpadel dr. Sergio Guastalla.

Potrjenih je 12 volilnih list, in sicer: 1) Krščanska demokracija, 2) Italijanska liberalna stranka, 3) Italijanska republikanska stranka, 4) Socialistična stranka Julijske krajine, 5) Italijanski blok, 6) Italijanski socialni pokret, 7) Komunistična stranka Svobodnega tržaškega ozemlja, 8) Italijansko slovenska ljudska fronta, 9) Fronta za neodvisnost Trsta, 10) Tržaški blok, 11) Slovenska narodna lista in 12) Republikanski pokret za neodvisnost Trsta.

Prvih sedem strank ima na volilni listi po 60 kandidatov, osma 59, deveta 31, deseta 22, naša narodna lista 16 in republikanski pokret za neodvisnost Trsta 12.

Italijanski krogi so prvih šest strank označili za stranke, ki se borijo za priključitev Trsta k Italiji, medtem ko so ostalih šest strank prikazali za antitalijanske in antirevizionistične.

Nam ni vseeno, ko našo narodno slovensko listo spravljajo v isto sračje gnezdo s komunistično in ljudsko frontaško, katerima prisojamo vse prej ko idealne nagibe pri njihuni izjavih o volji, boriti se za tržaško svobodo in neodvisnost.

Pri tem pa moramo ugotoviti in pribiti zelo važno dejstvo:

Naš vrhovni poveljnik general T. S. Airey se je že ob važnih prilikah v svojih uradnih poročilih o položaju v Trstu izrazil, da je vrnitev Trsta pod Italijo edina pametna rešitev tržaških težav; ge-

neral Airey se pri tem poslužuje trditve, da v Trstu se ni mogoče opaziti nobenega znaka, da bi se Tržčanji zavzemali za samostojno svobodno življenje izven Italije. No! Šest antitalijanskih strank ki so se spustile v borbo s šestimi italijanskimi revizionističnimi iredentističnimi strankami, mora biti za ves svet in tudi za generala Aireya jasen dokaz, da je v Trstu mnogo zdravih in poštenih demokratičnih političnih sil tudi izver komunističnih in ljudskofrontaških vplivov, ki se bore na življenje in smrt za svobodo Trsta! Ali naj povemo zaupno g. generalu Aireyu, kdo bo glasoval za italijanske stranke? Menda je vsem znano, da je Italija po prvi svetovni vojni naselila v Trstu preko sto tisoč Italijanov, večinoma južnjakov. Ali ve gospod general Airey, da mnogo pravih Tržčanov nima volilne pravice v svojem rojstnem mestu iz enega ali drugega »demokratičnega razloga, medtem ko bodo smeli voliti vsi Italijani, ki so prišli v Trst iz Italije in iz Istre po l. 1946?

Vsekakor je šest strank, ki se borijo za našo svobodo, in med temi štiri nekomunistične in demokratske, vsemu svetu dokaz, da tudi razna uradna poročila o dogajanju na našem ozemlju niso pod objektivnega presojanja tržaških koristi in potreb.

Zakaj nam ne bi prihodnjic o tem kaj več povedali po radiu? Cakamo vas in poslušali vas bomo z največjo pozornostjo!

Odbor za volilni sporazum

Consko predsedništvo javlja: »Na sestanku, sklicanem na pobudo predsednika cone je bilo sklenjena ustanovitev »Odbora za volilni sporazum, v skladu z obvestilom VU št. 1040 z dne 27. aprila 1949.

Besedilo ustanovne listine odbora se glasi:

- 1) V Trstu je za dobro trajanja volilne borbe ustanovljen Odbor za volilni sporazum, h kateremu so pristopili delegati vseh 12 list za izvolitev tržaškega občinskega sveta.
- 2) Za stalnega tajnika odbora je bil odrejen dr. Tullio Bonifacio, funkcionar conskega predsedništva.
- 3) Sedež odbora je odrejen pri conskem predsedništvu.

Radio in Slovenci

Na seji Odbora za volilni sporazum so delegati vseh 12 tržaških list sprejeli ponudbo VU, da se za svojo volilno propagando morejo posluževati obeh tržaških radijskih postaj.

Značilno je, da ni niti ena italijanska stranka odklonila ponudbe za izvajanje volilne propagande na slovenski postaji. V pogledu tržaških Slovencev so vse italijanske stranke doslej stalno zanikale njihov obstoj in pomen v tržaškem življenju; naenkrat pa ravno tem neobstoječim in nepomembnim sodržavljanom manjvredne slovenske rase začenujo posvečati tolikšno pažnjo, da jim govore v stujema jeziku! »Tuj jezika je namreč najnovejša uradna zavezniška in italijanska filološka ugotovitev na polju »komunistoslavistike« v Trstu...

Sicer so pa italijanski politični može nevarnost zapohali: v svojih govorih v stujema jeziku ne rabijo nikoli besede »Slovenec« in »slovenski«, da bi jim kdo ne očital, da tako priznavajo obstoj slovenskega naroda na Tržaškem, marveč oba stujca izraza previdno zamolčijo ali pa ju filološko opi-

Nihanje se je ustavilo...

(Nadaljevanje s prve strani)

sv. ivanski, škedenjski, št. jakovski, rojanski, barkovljanski in drugi slovenski vrtovi in vrlički zo-pet poganjajo tisto rast, ki so jo sejali naši predniki in ki jim je sicer skromno, zato pa z ljubeznijo delila vsakdanjo tečno in zdravo kulturno in tvarno prehrano brez zaltave in za slovenski organizem tako škodljive fratelančne zabele...

Razumem tudi, tov. D. H., da vam je srednji sloj hudo v želodcu, tisti srednji sloj, ki je v stoletjih zgradil v poštemem delu vse tiste sestavine, ki so Slovence urvale med kulturne in civilizirane narode sveta: tisti srednji sloj, kateremu so se komunistični agenti v bližnji preteklosti dobrički in prililovali; tisti srednji sloj, ki je v svoji poštenosti in značajnosti, v svoji veliki ljubezni do lastnega naroda, ki ga pravoverni komunistem zanikuje, delji svoj zadnji griljaj in poslednje prihranke samo zato, da ga je kakšne pešica delamrznega oropala in slekla; tisti srednji sloj, ki je dvigal življenjsko raven slovenskega človeka, zbiral in množil narodno premoženje in s tem nehoti pripravil obilni plen jastrebom ljudskih revolucionarnih poltovetov. To je bil tisti srednji sloj iz katerega je zletel tudi sam tov. D. H., in če bi tega gnezda ne bilo, bi se ne imel kdo greti ob izdatnem kotlu bogate zapuščine srednjega sloja...

Zakon nihanja, tov. D. H. — toliko znanja fizike vam je gotovo zagotovila reakcionarna znanost — se uveljavlja samo z uporabo sile kakaj »perpetuum mobile« še vedno čaka moskovskega iznajditelja. Če se zlomi pero »ljudskih sodišča«

Kaj mar' mi je štiti: kaj zvezde lažnjive: kaj fašjo prikriti: kaj srp, kaj bršljan? Le z LIPO Bradava je vkroutil Krgan!

VSI SLOVENC! IN VSE SLOVENKE VOLIJO SLOVENSKO NARODNO LISTO!

Laž in resnica

Slovenci smo že tolikokrat naselili komunistični propagandi, da je potrebno od časa do časa posesti z jasnimi dokazi o dvojni igri vseh komunistov brez razlike.

Zadnja številka budimpeštanskega komunističnega lista z lepim imenom: »Socialna revija« prinaša nekaj takih dragocenih dokazov. Članek je podpisal Jožef Reval, ki je eden glavnih madžarskih komunističnih močotcev.

Poglejmo kaj pravi:

»Leta 1935 je bilo potrebno, da smo skrivali svoje karte. Bilo je potrebno, govoriti o boju za pravice malega kmeta. Bilo je potrebno molčati o naših načelih, o rdeči oblasti. Zdi pa se nam, da smo to našo igro predobro igrali. Sami smo pogosto pozabili na to, da smo

koncentracijskih taborišč, če se 300 milijonov bajonetov razredči na 15 milijonov sestradanih sužnjev, če se Ozni polomijo kolena in če general Strah obleži na tleh, je tudi nihanja konec...

Našo »smesno« oliznivo, tov. D. H., ne vodijo polit. komisarji, ne agit-propovci, niti Ozna; ne spremljajo jo bogati žulji jugoslovenskih narodov, pač pa jo vodi od zmage do zmage slovensko delovno ljudstvo z golimi rokami in — hvala Bogu — praznimi žepi. Slovenske politike niso v preteklosti nikdar usmerjale zasebna ali državna trgovska podjetja, niti zasebni ali državni denarni zavodi, te politiki ni nikdar poveljeval niti zasebni niti državni kapitalizem. Zato je bila ta politika narodna in ljudska in samo zato je tudi žela bogate in trajne uspehe...

Verujemo, da sedanje volitve ne soglašajo z volitvami tako imenovanih »ljudskih demokracija«, kjer razni CK že v največji zapovedujejo ne samo udeležbo, pač pa tudi uspehe. Tu pri nas so volitve vsaj na videz demokratične in so predvsem strogo tajne. To je seveda za komunistične ostanke obupno kočljiva zadeva. Na koga se lahko še zanesete? Na videz je še nekaj nihanja, v srihi pa je to nihanje že davno prestalo, ker se je nihalo ustavilo na strani SLOVENSKE NARODNE LISTE, ki je edina resnična zastopnica slovenskih interesov vseh slojev Svobodnega tržaškega ozemlja. Upravne volitve, tov. D. H., bodo to z lahkoto dokazale, saj že doni po vseh slovenskih predmestjih in vasi-

Kaj mar' mi je štiti: kaj zvezde lažnjive: kaj fašjo prikriti: kaj srp, kaj bršljan? Le z LIPO Bradava je vkroutil Krgan!

VSI SLOVENC! IN VSE SLOVENKE VOLIJO SLOVENSKO NARODNO LISTO!

že na poti k boljševiski preureditvi države. Mnogi med nami so pozabili, da je nemogoče doseči naše cilje brez diktature proletarijata.

Nadaljna naša napaka je bila ta, da so nekateri med nami mislili, da je treba tudi kmetje pritegniti k našemu delu. Gotovo, tudi kmetje imajo svojo vlogo v našem novem redu, vendar je treba enkrat za vselej pribiti, da ne more biti niti govora o tem, da bi si kmetje delili oblast z nami, s proletarci. Kmetje so nezanesljivi, ker še vedno sanjajo o zasebni lastnini, o lastni kmetiji.

Mi ne smemo pozabiti na Lenina in Stašina, ki nas svarita, da mora biti vsa oblast izključno v rokah komunističnega proletarijata. Proletarci svoje oblasti ne delijo z drugimi. Kmetom je treba zdaj jasno povedati, da smo sicer pripravljene sprejeti njihovo delovanje, vendar naj si ne delajo nobenih utvar o tem, da bi mogli z nami deliti oblast. Diktatura proletarijata pomeni uporabo sile za zadušitev nasprotnika. Uporabili bomo silo, da zatremo naše razredne sovražnike. Naš red in naša organizacija bomo tesno naslonili na Sovjetsko zvezo, ki nam je omogočila utrditi našo oblast, in ki nam je pomagala, da smo se izognili državljanski vojni.

Tako piše madžarski list »Socialna revija. Ali je bilo v Sloveniji in Jugoslaviji drugače?

Ali bo kaj pomagalo?

Goriška kvestura je poklicala kakih 11 Slovencev in Slovenk, ki so bili meseca maja leta 1945 aretirani in odpeljani v Ljubljano v zapore. Skoraj vsi so bili sojeni in obsojeni in po skoro dveh letih izpuščeni na svobodo.

V ljubljanskih zaporih pa so ti naši ljudje prišli skupaj z zaporniki italijanske narodnosti, doma iz Gorice, ali pa so vsaj slišali klicati njihova imena.

Goriška kvestura je te naše povratnike izpraševala po teh ljudeh, ki se niso vrnili, in okolščinah, v katerih so prišli z njimi v dotik. Kolikor nam je znano so naši povratniki izpovedali in podpisali vse, kar jim je znano iz tistih časov in o osebah, o katerih so bili izprašani.

Upamo, da se bo resnica vendarle enkrat izkazala in da se bo tudi goriška italijanska javnost prepričala, da nimamo mi Slovenci v Italiji prav nobene odgovornosti za odpeljanje oseb, saj so bili odpeljani tudi ljudje slovenske narodnosti!

Tržčanji!

V nedeljo 22. maja vsi na Repentabor, kjer bo ob 16. uri pred cerkvijo vprizorjena Hofmansthalova igra »Slehernik«.

Vozilo bo več avtobusov v obe smeri.

VOLIVNO ZBOROVANJE Kdo so naši kandidati?

„SLOVENSKE NARODNE LISTE“

V BAZOVICI

15. maja popoldne je volivni odbor Slovenske narodne liste priredil volivno zborovanje v Bazovici, Golgoti slovenskega naroda preroda na Primorskem.

Po dolgih tridesetih letih je v naši Bazovici zopet zaplapolala slovenska narodna zastava, s katero se je po hudo smešni opazki nekaterih domačinov utrnila rdeča zvezda, ki je s krvavo zarjo spremljala naš narod po trnjevi poti medvojnih in povojnih let.

Na travniku pred gostilno Leban se je zbralo preko tri sto naših pristavev, večina iz okolnih vasi, poleg nekaj naših članov iz Trsta, ki so prišli v Bazovico na narodno romanje, da se oddolžijo spomenu naših velikih bazoziških mučnikov.

Ze ob našem prihodu v Bazovico nas je neprijetno presenetilo dejstvo, da so nekateri domačini trgali naše lepake za zborovanje. Medtem ko jim pisani italijanski reaktivarni lepaki niso bili v napoto! Takoj smo si bili na jasnem o vsem, ko so nas obvestili, da so pred dvema dnevoma Babičevci sklenili s Vidaličevci sporazum za sabotiranje našega zborovanja, in to kljub raznim platičnim izjavam o volivnem premirju in sporazumevanju. Komunistični agitpropovci so hodili od hiše do hiše in grozili vsakemu za primer, da bi se našega shoda, tudi iz razdovednosti udeležil. V nedeljo popoldne je zaradi takega »naprednega demokratičnega« postopanja iz strahu pred morebitnimi posledicami velik del domačinov le od daleč poslušal iz vrlov, oken in iz hiš naše govornike. Toda komunistična izziivalna organizacija je šla še dalje: opazili so, da se je le precej domačinov pojavilo na zborovalnem prostoru in podili so jih domov z raznimi bolj ali manj prepričevalnimi na uho prispevanji, stovariškimi nasveti. Nekateri so v navalu naivne iskrenosti našemu ogorčenemu članu, ki se je zaradi tega upravičeno pritoževal, dejal, da bazoviški komunisti ne morejo dovoliti, da bi jim mi iz Trsta prihajali v Bazovico »križati račune in mešati ljudi! Resnice se bojijo, ker je laž in grožnja edino njihovo orožje v borbi proti nam!

Zborovanje je s toplimi pozdravnimi besedami otvoril domačin Silvester Križmančič.

Kot prvi je stopil na govorniški oder dr. Josip Agneletto, predsednik Slovenske demokratske zveze in nosilec slovenske narodne kandidatne liste.

Govornik se je najprej spomnil bazoviških žrtv, ki so nam tržaškim Slovencem s svojo plemenito srčno krvjo požropili srmo pot našega narodnega vstajanja. Po tisočtristoletnem suženjskem življenju pod Avstrijo nas je l. 1918 na pragu svobode doletelo novo Kosovo, primorsko Kosovo, ki nas je pahnilo v krepilje še hujšega nasilnika, ki nam je v par letih uničil še ono malo, kar smo si pod Avstrijo mogli ustvariti na polju narodnega, političnega, prosvetnega in gospodarskega udeleževanja. Uničeno nam je bilo vse narodno in zadržano premoženje; uničeno nam je bilo vse neprecenljivo prosvetno kulturno bogastvo, ki smo si ga z največjim trdom, s stoletnim delom ustvarili. Naš miroljubni človek je protesti-

ral pred vso italijansko javnostjo a med 45. milijoni Italijanov si n' niti eden upal nastopiti v obrambo naših pravic! Zato je naš človek segel po samoobrambi, zato je v slovenski zgodovini Bazovica simbol slovenskega odpora na Primorskem proti zaslužnjevanju in raznarodovanju na naših zapadnih narodnih tleh.

L. 1945. so slovenski borci, čeprav pod vodstvom komunistov zmagali, kot zavezniški Angloamerikancev, a ravno zato, ker so jih vodili komunisti, svoje zmage niso mogli izkoristiti in našem narodu niso mogli vrniti tega, kar jim je italijanski fašizem vzel! Komunisti so s fratelančnimi sanjami v našem narodu uspavali narodno zavest, sabotirali sodelovanje našega ljudstva z zapadnimi zaveznicami in vse naše narodne koristi žrtvovali v korist internacionalnega komunizma.

Komunisti nosijo pred našim narodom težko odgovornost, da so zapravili zmago slovenskega naroda nad fašizmom in da so spravili v nevarnost celo obstoj Svobodnega tržaškega ozemlja! Neodpustljiv greh je, da pečica komunistov prikazuje vse Slovence kot komuniste, saj to hočejo dokazati sami naši nasprotniki Italijani, ki bi hoteli s to lažno trditvijo onemogočiti vzpon slovenskega življa na Tržaškem! Naš narod pa bo dokazal, da obsoja komunizem in da ga bo izruval kot škodljiv plevel z narodnih tal!

Slovenec ne more voliti za komuniste Vidaličevega ali Babičevega kova, ker bi s tem pljuval na svoj rod in na svoj narodni ponos! Vsak Slovenec bo volil za Slovensko narodno listo, ki se edina more uspešno braniti proti irendistični politiki italijanskih strank v Trstu, ki nam kujejo narodno smrt z uničevanjem STO-j in s kratenjem naših najosnovnejših demokratičnih pravic.

Slovenci hočemo živeti svobodni na naši zemlji in to bomo z glasovanjem za Slovensko narodno listo najbolje dokazali!

Zborovalci so govornikove besede, zlasti pa njegova zaključna izjavljanja pozdravili z velikim odobravanjem.

Po dr. Agnelettu je povzel besedo g. inž. Sosič Milan, predstavnik Slovenske krščanske socialne zveze v Trstu in drugi kandidat na Slovenski narodni listi.

Govornik je s prepričevalnim podajanjem prikazal nepremostljivo antitezo med krščanstvom in komunizmom. Komunistične nauke laži, sovraštva in nestrpnosti

treba jasno preiskati, koliko krivde je imela pri aretacijah italijanske policije GAP, ki je komandirala tako v Gorici kakor v Ajdovščini in, izgleda, tudi v Ljubljani. Vsem, ki so bili zaprti v ajdovskih zaporih je še dobro znano, da so nekoga dne ločili Slovence od Italijanov. Slovenski zaščitniki so izjavili, da hoče imeti GAP svoje ljudi pod lastno komando. V gorških zaporih se že nekaj tednov nahaja skupina italijanskih GAP-ovcev, ki so bajé izpovedali mnogo. Naj oblast objavi vse, da priđe do ugotovitve krivcev, ki naj se pokličejo na odgovor. Mi Slovenci ne bomo več prenašali stalnih očitkov in stalnega žuganja!

Vemo, da je bila takrat vojna in da je treba uvaževati vse okoliščine, ki so privedle do aretacij. Morda so bili odpeljani tudi krivci, zato je nujno, da oblast objavi vse. Zakaj tudi Italijansko ministrstvo molči, ko ga prizadeti sorodniki odpeljanj toliko sprašujejo in rotnjo, naj vendar spregovori svojo jasno besedo?

Gre tudi za število odpeljanj oseb, ki se stalno napihuje in veča, izgleda pa, da se omejuje na kakih 300 oseb.

Potrebno je, da se objavi vse, da bo javnost v stvari poučena in da ne homo nosili odgovornosti za krivdo drugih ali posameznikov.

je pobijal z nauki, ki jih vsake-mu nudi sodobna krščanska socialna doktrina.

Slovenec, ki hoče ostati zvest tem naukom in ki hoče v demokratičnem vzdušju vztrajati v trdem narodnem in političnem boju na naših tleh, ne more in ne sme glasovati za komunizem!

Vsak zavežen Slovenec Svobodnega tržaškega ozemlja bo zato glasoval za Slovensko narodno listo, ki s simbolom lipove vejice in helebarde nadaljuje na tržaških tleh boj za našo staro pravdo.

G. inž. Sosič je posebno naglasil upravni program Slovenske narodne liste, ki vsakemu volivcu zagotavlja, da bo naš človek v novem občinskem svetu zastopal izključno koristi našega delovnega človeka, kmetovalca, delavca, trgovca in obrtnika, katerim bo treba s primerno upravno zakonodajo omogočiti znosnejše delovne in življenjske prilike. To je danes tudi program vseh socialno čutečih razumnikov, ki se na demokratiški strani borijo proti totalitarizmu mednarodnega komunizma.

Govornik je še lepo orisal vse negativne uspehe tržaških komunistov na polju notranje politike in samouprave, kar bi moralo vsakega poštenega in res slovenske ter demokratično čutečega tržaškega okoličana odvračati od glasovanja za kakršno koli komunistično listo, bodisi Vidaličevu, bodisi Babičevu. Slovenec bo volil samo slovensko, to se pravi Slovensko narodno listo, na kateri kandidirajo sami priznani upravni strokovnjaki in prepričani demokrati!

Inž. Sosiča so zborovalci z burnim ploskanjem nagradili za tehtne besede, s katerimi je prikazal prizadevanja kandidatov Slovenske narodne liste za novo demokratično upravno življenje v vseh dohodnih občinskih svetih angloameriškega področja Svobodnega tržaškega ozemlja.

Po uspelem zborovanju so se vsi navzoči podali na kraj, kjer so pod fašističnimi svitčenkami padlo štiri mlada življenja na bazoviškem polju in položili na skromen spomenik lovorjev venec s slovensko trobojnico. Dr. J. Agneletto je z zbranimi besedami prikazal junaški lik Bidovca, Miloša, Valenčiča in Marušca, prve padle borce za svobodo tržaških Slovencev. Navzočim je obljubil, da se bo Slovenska demokratska zveza prizadevala, da bo na mestu sedanje skromnega spomenika stal kmalu veličasten dokaz hvaležnosti vsega našega ljudstva plemenitim bazoviškim žrtvam.

sto, vedite, da so Trst sezidali in bogatili predvsem slovenski in hrvaški žulji.

Slovani niso na tej zemlji nikoli vodili nasproti Italijanom osvajalne politike. Zato je bila borba Slovanov vedno in izključno le obrambna borba za narodni obstoj in za pravice, ki vsakemu kulturnemu narodu gredo po božjih in naravnih zakonih.

Po prvi svetovni vojni 1919 je nosilo trideset tržaških družin slovenske priimke, od teh družin pa sta bili poitalijančeni dve četrtini. Fašistična Italija je nasilno izbrisala s poitalijančenjem slovenskih imen te zgodovinske priče naše obrambne borbe. Ker se je balo teh prič tvornega deleža, ki so ga imeli Slovani kot trezen in soliden narod na zgraditvi tržaškega mesta in njegovega gospodarstva.

munizem se je polastil koncem vojne 1945 vodstva Slovanov na Primorskem. Ali komunizem ni izkoristil naše dobljene zmage nad fašizmom, da zgradi in popravi, kar nam je fašizem pod Italijo porušil in odvezl. Pač pa je žrtvoval življenjske interese slovenskega naroda interesom internacionalnega komunizma in komun. partije. S svojo fratelanco je ubijal v naših ljudeh narodno zavest. S svojo nesposobnostjo in kratkovidnostjo je sabotiral sodelovanje z zaveznicami, ki so hoteli v začetku z nami delati kot s svojimi zaveznicami, je dosegel, da so se oni obrnili od nas do Italijanov in napolnili svoje urade z ital. svetovalci in uradniki.

S tem so komun. tržaški voditelji v dobi 1945-1947 zagrešili neodpustljiv zločin nad slovenskim narodom. Ne samo da so v Parizu izgubili bitko za Trst in za Gorico, spravili so v nevarnost celo obstoj STO.

In po vsej tej nepopravljivi politični polomiji si upa danes komunizem pod krinko, da brani slovenske narodne interese pred slovenske in slovenske volivce s »fratelančnimi listami« in dvojezičnimi plakati.

Komunistična Laurentijeva lista je celo zatajila svoje komunistično ime in nastopa pod raznimi »frontami«: ljudska fronta, osvobodilna fronta, ker upa s tem lažje premotiti slovensko ljudstvo. Ali more Slovenec in Slovan, ki ljubi svoj jezik in svoj rod voliti za komunistično partijo, kateri so slovenska narodnost in slovenske koristi le krinka za lov slovenskih ljudi in glasov?

Sedanja volivna borba bi se morala voditi v znamenju demokratije in svobode. Ali veste kako tržaški komunizem razume to svobodo? S tem, da hodijo kominformisti in babičevci po naših vaseh od hiše do hiše in strahujejo ljudi.

Ali volitve bodo tajne in v volivne celice ne bo prodirlo oko komunističnega malika.

Zato naj se naši ljudje ne dajo begati in strahovati in naj oddajo mirno svoj glas edini slovenski listi na tržaškem ozemlju.

Na vnebohod v četrtek 26. maja ob 16.30 uri priredi Glavni volivni odbor Slovenske narodne liste javno volivno zborovanje v Svetem Križu na Trgu Krozada

Govorijo:

dr. Agneletto iz Trsta, ing. Sosič z Opčin in dr. Sfiligoj iz Gorice

Vlaki iz Trsta vozijo ob 12.30, 14.10, 14.55

Povratek: ob 18.18, 18.44, 20.26, 22.09

Vsi narodno zavedni demokratični Slovenci na vnebohod v Sv. Križ za Slovensko narodno listo

Inž. SOSIČ MILAN

Inž. Sosič Milan, rojen 1908. leta na Opčinah. Sin pok. dr. Andreja ki je padel v prvi svetovni vojni in bil pri starejši generaciji znan kot vnet slovenski narodni delavec. Med to vojno so inž. Sosiča italijanska vojaška oblastva postavila pred vojaško sodišče in ga obsodilo zaradi njegove slovenske zavednosti na odzem častniškega čina in obenem poslali kot navadnega vojaka na francosko fronto, kjer je prestal mnogo gorja. Po vojni je osebnostno vodil obnovitvena dela v naših požganih vaseh in kljub nasprotovanju tedanjih NOO dovršil popravila v največje zadovoljstvo onih, ki so komaj čakali, da se povrnejo pod svoj popravljeni krov. Prebivalec našega podes-

želja je inž. Sosič poznal, ker se je z vso vestnostjo zavzemal za čim boljše izvedbo obnovitvenih del.

LAVRA ABRAM

Dr. Lavra Abram, rojena v Trstu 7.2.1919. je hčerka znanega odvetnika. Doktorirala je leta 1941 v filozofiji na katoliški univerzi v Milanu. Ze od akademskih let vneto deluje v katoliških organizacijah, kjer je dosegla vidna mesta. Pred tremi leti je ustanovila Društvo slovenskih katoliških akademikov in dobrodelno Vincencijevovo konferenco, katerima je še danes predsednica. Poleg tega je podpredsednica Katoliškega akad. starešinstva, tajnica Slokada in blagajničarka Krščanske socialne zveze. Od ustanovitve poučuje na Slovenski višji realni gimnaziji.

LAVRA ABRAM

Opazovalec

iz Nabrežine

V zadnji »Demokracije« smo čitali dopis, v katerem se omenja novo zvezdo na občinskem političnem polju. Ker mislimo, da smo razumeli, kdo naj bi bila ta nova zvezda, dovolite gosp. urednik, da povemo tudi mi našo.

Resnica je, da ta zvezda mnogo skače in mnogo govori, zato bi ji povedali tudi mi nekaj naših misli, katere naj dobro premislili:

1. Mož, ki roma od hiše do hiše, naleti na vse mogoče ljudi. V hiši slovenskega demokrata izjavlja, da je njegova lista komunistična, a v hiši Italijana, da je njegova lista za italijansko stranko. Takega političnega kameleona nismo še videli in ga zato v občinskem svetu tudi ne rabimo.

2. Ta mož naj javno pove, za koga je in za koga dela. Če dela sam zase in je le zase, mu povejmo, da občina ni on, ker je on le njen delček.

3. Človek, ki je izrekel, da on »mora« postati župan, mora imeti gotove namene. Zakaj mora priti na župansko mesto? Da bi pomagal občini ali sam sebi? Mi rabimo ljudi, ki bodo delali za občino in zase le toliko, kot za vsakega drugega občinarja.

4. Ta človek se je tudi izrazil, da »mora« priti na župansko mesto, pa če ima kandidirati na treh listah. Koliko političnih prepričanj ima ta mož? Takih »značajnežev« nočemo poznati.

5. Kot izgleda ni prišel ta mož v nobeno kandidatno listo, čeprav je hotel biti v treh. Značilno za

Inž. SOSIČ MILAN

Opazovalec

iz Nabrežine

V zadnji »Demokracije« smo čitali dopis, v katerem se omenja novo zvezdo na občinskem političnem polju. Ker mislimo, da smo razumeli, kdo naj bi bila ta nova zvezda, dovolite gosp. urednik, da povemo tudi mi našo.

Resnica je, da ta zvezda mnogo skače in mnogo govori, zato bi ji povedali tudi mi nekaj naših misli, katere naj dobro premislili:

1. Mož, ki roma od hiše do hiše, naleti na vse mogoče ljudi. V hiši slovenskega demokrata izjavlja, da je njegova lista komunistična, a v hiši Italijana, da je njegova lista za italijansko stranko. Takega političnega kameleona nismo še videli in ga zato v občinskem svetu tudi ne rabimo.

2. Ta mož naj javno pove, za koga je in za koga dela. Če dela sam zase in je le zase, mu povejmo, da občina ni on, ker je on le njen delček.

3. Človek, ki je izrekel, da on »mora« postati župan, mora imeti gotove namene. Zakaj mora priti na župansko mesto? Da bi pomagal občini ali sam sebi? Mi rabimo ljudi, ki bodo delali za občino in zase le toliko, kot za vsakega drugega občinarja.

4. Ta človek se je tudi izrazil, da »mora« priti na župansko mesto, pa če ima kandidirati na treh listah. Koliko političnih prepričanj ima ta mož? Takih »značajnežev« nočemo poznati.

5. Kot izgleda ni prišel ta mož v nobeno kandidatno listo, čeprav je hotel biti v treh. Značilno za

Opazovalec

iz Nabrežine

V zadnji »Demokracije« smo čitali dopis, v katerem se omenja novo zvezdo na občinskem političnem polju. Ker mislimo, da smo razumeli, kdo naj bi bila ta nova zvezda, dovolite gosp. urednik, da povemo tudi mi našo.

Resnica je, da ta zvezda mnogo skače in mnogo govori, zato bi ji povedali tudi mi nekaj naših misli, katere naj dobro premislili:

1. Mož, ki roma od hiše do hiše, naleti na vse mogoče ljudi. V hiši slovenskega demokrata izjavlja, da je njegova lista komunistična, a v hiši Italijana, da je njegova lista za italijansko stranko. Takega političnega kameleona nismo še videli in ga zato v občinskem svetu tudi ne rabimo.

2. Ta mož naj javno pove, za koga je in za koga dela. Če dela sam zase in je le zase, mu povejmo, da občina ni on, ker je on le njen delček.

3. Človek, ki je izrekel, da on »mora« postati župan, mora imeti gotove namene. Zakaj mora priti na župansko mesto? Da bi pomagal občini ali sam sebi? Mi rabimo ljudi, ki bodo delali za občino in zase le toliko, kot za vsakega drugega občinarja.

4. Ta človek se je tudi izrazil, da »mora« priti na župansko mesto, pa če ima kandidirati na treh listah. Koliko političnih prepričanj ima ta mož? Takih »značajnežev« nočemo poznati.

5. Kot izgleda ni prišel ta mož v nobeno kandidatno listo, čeprav je hotel biti v treh. Značilno za

Opazovalec

iz Nabrežine

V zadnji »Demokracije« smo čitali dopis, v katerem se omenja novo zvezdo na občinskem političnem polju. Ker mislimo, da smo razumeli, kdo naj bi bila ta nova zvezda, dovolite gosp. urednik, da povemo tudi mi našo.

Resnica je, da ta zvezda mnogo skače in mnogo govori, zato bi ji povedali tudi mi nekaj naših misli, katere naj dobro premislili:

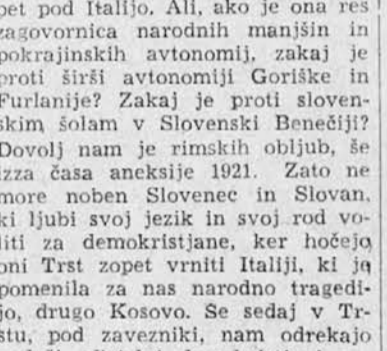
1. Mož, ki roma od hiše do hiše, naleti na vse mogoče ljudi. V hiši slovenskega demokrata izjavlja, da je njegova lista komunistična, a v hiši Italijana, da je njegova lista za italijansko stranko. Takega političnega kameleona nismo še videli in ga zato v občinskem svetu tudi ne rabimo.

2. Ta mož naj javno pove, za koga je in za koga dela. Če dela sam zase in je le zase, mu povejmo, da občina ni on, ker je on le njen delček.

3. Človek, ki je izrekel, da on »mora« postati župan, mora imeti gotove namene. Zakaj mora priti na župansko mesto? Da bi pomagal občini ali sam sebi? Mi rabimo ljudi, ki bodo delali za občino in zase le toliko, kot za vsakega drugega občinarja.

4. Ta človek se je tudi izrazil, da »mora« priti na župansko mesto, pa če ima kandidirati na treh listah. Koliko političnih prepričanj ima ta mož? Takih »značajnežev« nočemo poznati.

5. Kot izgleda ni prišel ta mož v nobeno kandidatno listo, čeprav je hotel biti v treh. Značilno za

LAVRA ABRAM

Opazovalec

iz Nabrežine

V zadnji »Demokracije« smo čitali dopis, v katerem se omenja novo zvezdo na občinskem političnem polju. Ker mislimo, da smo razumeli, kdo naj bi bila ta nova zvezda, dovolite gosp. urednik, da povemo tudi mi našo.

Resnica je, da ta zvezda mnogo skače in mnogo govori, zato bi ji povedali tudi mi nekaj naših misli, katere naj dobro premislili:

1. Mož, ki roma od hiše do hiše, naleti na vse mogoče ljudi. V hiši slovenskega demokrata izjavlja, da je njegova lista komunistična, a v hiši Italijana, da je njegova lista za italijansko stranko. Takega političnega kameleona nismo še videli in ga zato v občinskem svetu tudi ne rabimo.

2. Ta mož naj javno pove, za koga je in za koga dela. Če dela sam zase in je le zase, mu povejmo, da občina ni on, ker je on le njen delček.

3. Človek, ki je izrekel, da on »mora« postati župan, mora imeti gotove namene. Zakaj mora priti na župansko mesto? Da bi pomagal občini ali sam sebi? Mi rabimo ljudi, ki bodo delali za občino in zase le toliko, kot za vsakega drugega občinarja.

4. Ta človek se je tudi izrazil, da »mora« priti na župansko mesto, pa če ima kandidirati na treh listah. Koliko političnih prepričanj ima ta mož? Takih »značajnežev« nočemo poznati.

5. Kot izgleda ni prišel ta mož v nobeno kandidatno listo, čeprav je hotel biti v treh. Značilno za

LAVRA ABRAM

Opazovalec

iz Nabrežine

V zadnji »Demokracije« smo čitali dopis, v katerem se omenja novo zvezdo na občinskem političnem polju. Ker mislimo, da smo razumeli, kdo naj bi bila ta nova zvezda, dovolite gosp. urednik, da povemo tudi mi našo.

Resnica je, da ta zvezda mnogo skače in mnogo govori, zato bi ji povedali tudi mi nekaj naših misli, katere naj dobro premislili:

1. Mož, ki roma od hiše do hiše, naleti na vse mogoče ljudi. V hiši slovenskega demokrata izjavlja, da je njegova lista komunistična, a v hiši Italijana, da je njegova lista za italijansko stranko. Takega političnega kameleona nismo še videli in ga zato v občinskem svetu tudi ne rabimo.

2. Ta mož naj javno pove, za koga je in za koga dela. Če dela sam zase in je le zase, mu povejmo, da občina ni on, ker je on le njen delček.

3. Človek, ki je izrekel, da on »mora« postati župan, mora imeti gotove namene. Zakaj mora priti na župansko mesto? Da bi pomagal občini ali sam sebi? Mi rabimo ljudi, ki bodo delali za občino in zase le toliko, kot za vsakega drugega občinarja.

4. Ta človek se je tudi izrazil, da »mora« priti na župansko mesto, pa če ima kandidirati na treh listah. Koliko političnih prepričanj ima ta mož? Takih »značajnežev« nočemo poznati.

5. Kot izgleda ni prišel ta mož v nobeno kandidatno listo, čeprav je hotel biti v treh. Značilno za

Opazovalec

iz Nabrežine

V zadnji »Demokracije« smo čitali dopis, v katerem se omenja novo zvezdo na občinskem političnem polju. Ker mislimo, da smo razumeli, kdo naj bi bila ta nova zvezda, dovolite gosp. urednik, da povemo tudi mi našo.

Resnica je, da ta zvezda mnogo skače in mnogo govori, zato bi ji povedali tudi mi nekaj naših misli, katere naj dobro premislili:

1. Mož, ki roma od hiše do hiše, naleti na vse mogoče ljudi. V hiši slovenskega demokrata izjavlja, da je njegova lista komunistična, a v hiši Italijana, da je njegova lista za italijansko stranko. Takega političnega kameleona nismo še videli in ga zato v občinskem svetu tudi ne rabimo.

2. Ta mož naj javno pove, za koga je in za koga dela. Če dela sam zase in je le zase, mu povejmo, da občina ni on, ker je on le njen delček.

3. Človek, ki je izrekel, da on »mora« postati župan, mora imeti gotove namene. Zakaj mora priti na župansko mesto? Da bi pomagal občini ali sam sebi? Mi rabimo ljudi, ki bodo delali za občino in zase le toliko, kot za vsakega drugega občinarja.

4. Ta človek se je tudi izrazil, da »mora« priti na župansko mesto, pa če ima kandidirati na treh listah. Koliko političnih prepričanj ima ta mož? Takih »značajnežev« nočemo poznati.

5. Kot izgleda ni prišel ta mož v nobeno kandidatno listo, čeprav je hotel biti v treh. Značilno za

Opazovalec

iz Nabrežine

V zadnji »Demokracije« smo čitali dopis, v katerem se omenja novo zvezdo na občinskem političnem polju. Ker mislimo, da smo razumeli, kdo naj bi bila ta nova zvezda, dovolite gosp. urednik, da povemo tudi mi našo.

Resnica je, da ta zvezda mnogo skače in mnogo govori, zato bi ji povedali tudi mi nekaj naših misli, katere naj dobro premislili:

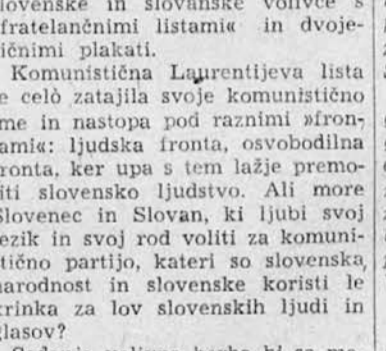
1. Mož, ki roma od hiše do hiše, naleti na vse mogoče ljudi. V hiši slovenskega demokrata izjavlja, da je njegova lista komunistična, a v hiši Italijana, da je njegova lista za italijansko stranko. Takega političnega kameleona nismo še videli in ga zato v občinskem svetu tudi ne rabimo.

2. Ta mož naj javno pove, za koga je in za koga dela. Če dela sam zase in je le zase, mu povejmo, da občina ni on, ker je on le njen delček.

3. Človek, ki je izrekel, da on »mora« postati župan, mora imeti gotove namene. Zakaj mora priti na župansko mesto? Da bi pomagal občini ali sam sebi? Mi rabimo ljudi, ki bodo delali za občino in zase le toliko, kot za vsakega drugega občinarja.

4. Ta človek se je tudi izrazil, da »mora« priti na župansko mesto, pa če ima kandidirati na treh listah. Koliko političnih prepričanj ima ta mož? Takih »značajnežev« nočemo poznati.

5. Kot izgleda ni prišel ta mož v nobeno kandidatno listo, čeprav je hotel biti v treh. Značilno za

LAVRA ABRAM

Opazovalec

iz Nabrežine

V zadnji »Demokracije« smo čitali dopis, v katerem se omenja novo zvezdo na občinskem političnem polju. Ker mislimo, da smo razumeli, kdo naj bi bila ta nova zvezda, dovolite gosp. urednik, da povemo tudi mi našo.

Resnica je, da ta zvezda mnogo skače in mnogo govori, zato bi ji povedali tudi mi nekaj naših misli, katere naj dobro premislili:

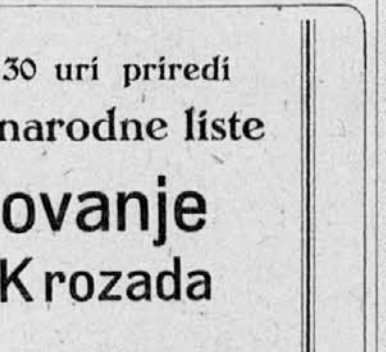
1. Mož, ki roma od hiše do hiše, naleti na vse mogoče ljudi. V hiši slovenskega demokrata izjavlja, da je njegova lista komunistična, a v hiši Italijana, da je njegova lista za italijansko stranko. Takega političnega kameleona nismo še videli in ga zato v občinskem svetu tudi ne rabimo.

2. Ta mož naj javno pove, za koga je in za koga dela. Če dela sam zase in je le zase, mu povejmo, da občina ni on, ker je on le njen delček.

3. Človek, ki je izrekel, da on »mora« postati župan, mora imeti gotove namene. Zakaj mora priti na župansko mesto? Da bi pomagal občini ali sam sebi? Mi rabimo ljudi, ki bodo delali za občino in zase le toliko, kot za vsakega drugega občinarja.

4. Ta človek se je tudi izrazil, da »mora« priti na župansko mesto, pa če ima kandidirati na treh listah. Koliko političnih prepričanj ima ta mož? Takih »značajnežev« nočemo poznati.

5. Kot izgleda ni prišel ta mož v nobeno kandidatno listo, čeprav je hotel biti v treh. Značilno za

LAVRA ABRAM

Opazovalec

iz Nabrežine

V zadnji »Demokracije« smo čitali dopis, v katerem se omenja novo zvezdo na občinskem političnem polju. Ker mislimo, da smo razumeli, kdo naj bi bila ta nova zvezda, dovolite gosp. urednik, da povemo tudi mi našo.

Resnica je, da ta zvezda mnogo skače in mnogo govori, zato bi ji povedali tudi mi nekaj naših misli, katere naj dobro premislili:

1. Mož, ki roma od hiše do hiše, naleti na vse mogoče ljudi. V hiši slovenskega demokrata izjavlja, da je njegova lista komunistična, a v hiši Italijana, da je njegova lista za italijansko stranko. Takega političnega kameleona nismo še videli in ga zato v občinskem svetu tudi ne rabimo.

2. Ta mož naj javno pove, za koga je in za koga dela. Če dela sam zase in je le zase, mu povejmo, da občina ni on, ker je on le njen delček.

3. Človek, ki je izrekel, da on »mora« postati župan, mora imeti gotove namene. Zakaj mora priti na župansko mesto? Da bi pomagal občini ali sam sebi? Mi rabimo ljudi, ki bodo delali za občino in zase le toliko, kot za vsakega drugega občinarja.

4. Ta človek se je tudi izrazil, da »mora« priti na župansko mesto, pa če ima kandidirati na treh listah. Koliko političnih prepričanj ima ta mož? Takih »značajnežev« nočemo poznati.

5. Kot izgleda ni prišel ta mož v nobeno kandidatno listo, čeprav je hotel biti v treh. Značilno za

iz Sesljana

O volivnih programih

Slovenska demokratska zveza je zacrtala in objavila volivni program, ki velja za vse tržaško ozemlje.

Druge stranke so sestavile podrobne volivne programe za vsako občino posebej. Moram priznati, da so zelo iznajdljivi — za realno in za propagando. Pregledam sem nekaj takih programov raznih strank za razne občine. Več ali manj so vsi ti programi podobni. Mnogo obljub, mnogo komičankarja, a malo bo novih jafe ker tava ooljubljena jafca so — že ta. Nekatera so se izvaljena in ljisceta lepo rastejo, druga so že pod klico in tretja že v košu — ne da bi ravno te stranke pri teh jafetih kaj valile.

Ti programi obljublajo: luko Nabrežini, novo cesto Mavhinjam, rabolov Cerovljcem, solo Stivančanom in Sempoljcem, ceste, vodovode, električne napeljave itd. itd.

Vse to je že v načrtih, proračunih ali celo že odobreno in vse to za sluzugi sedanjega župana g. Kralja. Da, tovariši! Vaši programi so pavovo perje v srcačem repu.

Nekega zaupnika »Slovenske narodne liste sem uprasal: »Kaj pa s podrobnim volivnim programom »Demokracije« za nabrežinsko občino?«

Odgovoril je: »Ne obljubljamo ne bisernih gradov, ne zlatih gor. Naši možje, ki so bili od ljudstva samega izvoljeni za kandidate v občinski svet, obljublajo le eno — da bodo naredili vse, kar je in bo v njihovih močeh. Razen tekočih del, razvoja kamene industrije, tujskega prometa, ki je zaenkrat najbolj dobičkanosen, bo treba poskrbeti predvsem, da pride v Nabrežino sodnija in z njo združen zemljični urad. Kjer je davkarja — mora biti tudi sodnija. To lahko zahtevamo po vseh zgodovinskih, geografskih in državnih mejah — tako se imajo navado sklicevati naši sosedi. Po udarjam: Razen prej omenjenih točk, bi morala biti točka »Sodnija« v Nabrežino na večnem dnevnem redu, dokler ne bo to doseženo. Izgovor, da imamo vlak do Trsta ne drži. Saj imajo tudi železnico med Tržičem in Gorico, pa so sodnije v obeh krajih. Sicer pa zavisi vse od volivcev samih. Če bodo volili po večini za take, ki niso supječasno hoteli slišati o sodelovanju in so s tem zajurali gospodarstvo, urade in meje — se bomo obrisali pod nosom vsi za vse.«

Odgovor me je zadovoljil in priznat mi moram, da mi je ta program, program izrečen od navadnega zaupnika Slovenske narodne liste najbolj všeč. Malo besed, a mnogo dejanj, to je kraška navada. Ker se držim stare izkušnje, da kdor mnogo obljublja, malo ali pa nič dá, bom volil preizkušene in vsemu ljudstvu dobro znane možje, ki kandidirajo na združenih listih vseh zavednih Slovencev. Volil bom za SLOVENSKO NARODNO LISTO.

Ov sklep pa še nekaj. Čuje se glas, da je ustanovil bivši župan g. Kakež Franc svojo lastno listo, da bi tako zopet prihajal na mesto župana. Skoda podplator g. bivši župan! Sesljančani vas imamo v dobrem spominu in zato res škoda podplator, da bi se potrudil do nas. Vemo brez vas za našo dolžnost.

Opazovalec

Opazovalec

iz Nabrežine

V zadnji »Demokracije« smo čitali dopis, v katerem se omenja novo zvezdo na občinskem političnem polju. Ker mislimo, da smo razumeli, kdo naj bi bila ta nova zvezda, dovolite gosp. urednik, da povemo tudi mi našo.

Resnica je, da ta zvezda mnogo skače in mnogo govori, zato bi ji povedali tudi mi nekaj naših misli, katere naj dobro premislili:

1. Mož, ki roma od hiše do hiše, naleti na vse mogoče ljudi. V hiši slovenskega demokrata izjavlja, da je njegova lista komunistična, a v hiši Italijana, da je njegova lista za italijansko stranko. Takega političnega kameleona nismo še videli in ga zato v občinskem svetu tudi ne rabimo.

2. Ta mož naj javno pove, za koga je in za koga dela. Če dela sam zase in je le zase, mu povejmo, da občina ni on, ker je on le njen delček.

3. Človek, ki je izrekel, da on »mora« postati župan, mora imeti gotove namene. Zakaj mora priti na župansko mesto? Da bi pomagal občini ali sam sebi? Mi rabimo ljudi, ki bodo delali za občino in zase le toliko, kot za vsakega drugega občinarja.

4. Ta človek se je tudi izrazil,

njegovo priljubljenost pri vseh strankah.
6. Po našem mnenju je ZVU določila preveliko število občinskih svetnikov. Mesto dvajset bi jih morala določiti 3100, kolikor je volivcev, da bi lahko imel vsaki volivec, po mnenju tega moža svojo lastno stranko.

7. Bi mu lahko še mnogo povedali, npr. da urad ni politična agencija, da morda bo to dovolj. Ker bi želeli da mož spregleda — iz tega razloga zamolčimo danes njegovo ime.
Če bo ta tretja, znamo se mnogo in zelo va ne zanimivosti.
Nabrežinski volivci.

Kratek oris poljedelstva in gozdarstva na Svobodnem tržaškem ozemlju

Zadnjih smo napisali nekaj besed o poljedelstvu našega ozemlja in prikazali kako si je kmetištvo po vojni v veliki meri opomoglo. Skoda, ki jo naravne sile ali človeška roka prizadevajo polju, more-

mo razmeroma hitro popraviti. Pri gozdarstvu pa je stvar žalibog drugačna. V našem današnjem članku bomo skušali na kratko opisati preteklo in sedanje stanje te gospodarske panoge.

Na sliki vidimo starejši gozdni nasad, ki je nastal pod vodstvom slovenskih strokovnjakov in ki je srečno preživel vojno viхро.

2) GOZDARSTVO

Znano je, da naš Kras ni bil vedno gol. Stari zapiski, dokumenti preteklih stoletij, stare zakonske določbe, vse to nam pričajo, da je bil Kras še pred nekaj stoletji dokaj dobro obrasčen, pred vsem s hrastovjem.

Nespametno in pretirano izkoriščanje gozdov, posebno v predelih, ki so blizu morja, pa je oropalo našo kraško zemljo zaščitnika — gozda, ki je to zemljo branil pred burjo, sončno pripek in nalivi. Čeprav mnogi, posebno v Trstu, iščejo in navajajo tudi druge razloge, vendar je resnica ta, da so bili glavni povzročitelji gote Krasa — Benečani. Posekali so kraške gozdove, da so dobili potreben les 1) za trgovanje, 2) za gradnjo ladij in 3) za pilote in stavbni les za svoje mesto na lagunah.

Kjer so bili poprej gozdovi, so začeli nastajati pašniki in njive. Burja je nemoteno pihala preko kraških planjav in gričev in počasi spihala dober del rodne zemlje v morje.

Prva, ki se je zavedla nevarnosti, ki je pretela vedno večjim predelom primorske zemlje, je bila avstrijska vlada. V letu 1843 so začeli s pogozdovanjem, ki so ga vztrajno nadaljevali vse do leta 1871. Oblasti so v tem času naletele na precejšnje nezaznavanje med prebivalstvom. Saj so ljudje videli le to, da imajo od pašnikov hitre in neposredne, čeprav majhne koristi, dočim jim je bilo čakanje na gozd, ki bi prinesel koristi šele čez pol stoletja, predolgo. Treba je bilo mnogo prepričevanja, pa tudi primerne zakonodaje, da je akcija pogozdovanja vsaj deloma uspela.

Leta 1881 so ustanovili za pogozdovanje tržaškega zaledja posebno komisijo za pogozdovanje, ki je vodila potrebna dela z velikim uspehom. V preteklih desetletjih so izkušnje pokazale kakšne vrste sadik so najprikladnejše za naš Kras in kako je mogoče pogozdovna dela najbolje izvršiti in zavarovati. Vsak kdor je hodil po našem Krasu pred drugo svetovno vojno, je mogel občudovati razsežne borove, pa tudi jelkove in smrekove nasade, med katerimi so bili mnogi stari skoraj 100 let. Mnogi izmed najboljših pogozdovalec našega Krasa so bili domačini, Slovenci, od katerih nekateri še danes živijo. Tukaj naj omenimo le evropsko znanega in cenjenega strokovnjaka za kraško pogozdovanje, sivolasega inženirja Sivica, ki še danes bogati slovensko gozdarstvo literaturo s svojimi prispevki. V času med obema vojnoma se je pogozdovanje na Krasu ponekod nadaljevalo, vendar nove oblasti niso kazale za ta dela tolikšnega zanimanja kot avstrijska vlada. Res pa je, da med letom 1918 in 1940 kraški nasadi niso utrpeli posebne škode. Smrten udarec je kraškim gozdom posebno v okolici Trsta prizadejala druga svetovna vojna. Vojaške akcije same niso povzročile razdejavanja. Glavni krivec za današnje stanje je bilo brezpravje, ki je vladalo posebno v zadnjih letih vojne. V onih težkih dneh se je malokdo brigal za gozdne odredbe in zakone in sekal je dragocene borove križem krazem, kdor je prej prišel.

Smotrno pogozdovanje, ki naj bi popravilo velikansko škodo v kraških nasadih, se je pričelo leta 1948 spomladi, ko so zavezniške

oblasti v okviru javnih del začele sadi mlada drevesca v neposredni bližini mesta Trsta. Na površini približno 160 hektarjev so posadili tedaj 750.000 sadik in posejali okoli 3.000 kg semen iglavcev in listavcev. Mnogo sadik se je posušilo, mnogo semena ni vskalo. Nekaj je bilo krivo suho vreme, nekaj pa tudi slaba kakovost sadik in semena. Nadaljne krivice za slabe uspehe pogozdovanja v letu 1946 pa moramo iskati še drugje. Med Slovenci je bilo leta 1945 in 1946 nekaj prvovrstnih gozdarških strokovnjakov, ki so imeli za seboj že dolgoletne izkušnje. Namesto, da bi tedanji zastopniki tržaških Slovencev napolnili te strokovnjake s sodelovanju za koristi našega Krasa, so komunisti prepovedali Slovencev vsake stike z zavezniškimi oblastmi. Vsa mesta na pristojnih uradih so zatezavali Italijani, kljub temu, da so odgovorni zavezniški uradniki iskali izkušene slovenske strokovnjake. Eden ali dva sta v začetku pomagala, pa sta morala na ukaz Partije kmalu oditi. Kdo trpi škodo, če je pogozdovanje na Krasu zaradi tega zavleklo? Skoraj izključno Slovenci, ki na Krasu živijo.

V letu 1947 so z pogodovanjem nadaljeval s pospešenim korakom. Pogozdili so 803 hektarje Krasa in posadili 3.300.000 raznih sadik (borovce, akacije, topole, jesene itd.), razen tega so posejali preko 5.000 kg semen (hrast, akacija, smreka itd.). Zgradili so 76 km suhih zidov, ki naj varujejo nasade pred živino in ognjem ter razen tega skoraj 20 km žičnih ograj. V te namene so izdali preko 300 milijonov lir in zaposlili veliko število delavcev, tako, da je zneslo

skupno število delovnih dni preko 250.000.

V letu 1948 so pogodili nadaljne obširne površine kraških goličev in počasi se že kažejo prvi uspehi dela. Razen tega so prenovili drevesnico v Bazovici ter uredili novo drevesnico v Trstu, tako, da zdaj ob drevesnicah dajeta po potrebi lahko do 2 milijona sadik letno.

Pogozdovna dela v letu 1947 in 1948 so bila uspešnejša kot ona v letu 1946 in danes moremo reči, da je skoro gotovo, da bo naš tržaški Kras v doglednem času spet ozelenel.

Evropski obnovitveni načrt bo zagotovil enako kot drugim gospodarskim panogam tudi našemu gozdarstvu potrebne pogoje za nadaljni uspešni razvoj.

Izvršeno je bilo veliko delo v dobro kraškim Slovencev na Tržaškem, toda skoro brez slovenskega iniciativnega sodelovanja. Zavezniški so iskali slovenske strokovnjake, ponudili so delo in zaslužek našim ljudem, a Slovenci se niso smeli odzvati. Za vse napake pri teh velikih delih, in za vse morebitne posledice napak, — to je treba pibiti —, so odgovorni oni, ki so prepovedali našim strokovnjakom pomagati pri delu za ohranitev rodovitnosti lastne zemlje.

(V kratkem sledi nekaj podatkov o tržaškem ribištvi)
Pripomba: Podobno kot pri gozdarstvu in poljedelstvu je tudi pri drugih gospodarskih panogah. Naši komunisti danes vpijejo in tožijo o brezposelnosti, ko pa je bil najugodnejši čas, da pomagajo pri razvoju tržaškega ribištva, trgovine, industrije itd., jih ni bilo nikjer.

Vesti s Tržaškega

† Lucijan Pegan

Dne 9. maja t.l. je preminul v Trstu na nagloma g. Lucijan Pegan. Rojen leta 1891 na Reki, je že v svoji mladosti kot učežen in energičen mladenič šel v tujino, da se izpopolni za svoj bodoči poklic. Vrniti se iz tujine se je nastanil v Trstu. S svojim neumornim delom, s svojo vstrajnostjo in energijo je ustvaril vzorno obilno podjetje, ki dela čast njemu in njegovi ugledni družini. Primer Lucijana Pegana je zgovoren dokaz o podjetnosti in sposobnosti slovenskih sinov, ki so v tržaškem mestu iz nič ustvarili solidna podjetja in s tem izdatno pripomogli k razvoju tržaškega gospodarstva življenja. Naša mlajša generacija naj si vzame take moze za vzor. Kot človek je bil pokojnik veselo narave in zabaven družabnik, in njegovi prijatelji bodo težko občutili njegov prerani odhod. — Lahka mu bodi tržaška zemlja!

Promet med Trstom in Avstrijo

Pretekli teden so med zastopniki Zavezniške vojaške uprave in Avstrijo zaključili razgovore za avtomobilski promet med Trstom in Avstrijo. Razgovori so bili v tržaški Trgovski zbornici. Poleg sedanjih 17 avtomobilskih zvez, bodo na novo odprli še tri: Trst - Videm - Beljak; Trst - Veliki Klek - Zeel am See in Trst - Gradec.

Trst in Avstrija

Po razgovorih, ki jih je že imel namestnik načelnika Ameriške uprave za gospodarsko sodelovanje v Trstu, Joseph Caputa, je odpotoval po nalogu Uprave ECA na Dunaj predsednik avstrijske trgovinske zbornice v Trstu, grof Pačec. Razpravljal bo z avstrijskimi osebnostmi o povečanju trgovine ter okrepitvi gospodarskih odnosov med Trstom in Avstrijo.

Spet ugrabljanja

Pred dnevi so trije neznanči skušali ugrabiti nekoga jugoslovanskega begunca s Sušaka. Mladenec se je prejšnjo sredo zvečer sprehajal po obrežju Nazario Sauro, ko so ga z naperjenimi revolverji obstopili trije možki in ga prisilili, da je vstopil v avtomobil, nakar so se odpeljali proti Miljam in dalje, skoraj do meje jugoslovanskega področja. Zločinci so tam pozvali mladeniča, naj gre z njimi. Ta pa je skočil iz voza, se z begom rešil in zaprosil policijo v Miljah za pomoč. Menijo, da so prišli zločinci iz Jugoslavije, ker je mladi begunec ba je pripadal neki podtalni protikomunistični organizaciji na Sušaku.

Nov odvetnik v Trstu

Dr. Fortunat Mikuletič je odprl svojo odvetniško pisarno v ulici Valdirivo 19-II.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska: tiskarna »ADRIA« d. d. v Trstu

Nabrežina

Bivši interniranci, pozor!

Po vseh cerkvah tukajšnje občine je bil prečitán sledeči oglas:

»Uprava tukajšnje občine je že večkrat prosila pri merodajnih oblasteh ter vztrajala pri tem, da bi bila podpora bivšim civilnim internirancem v Nemčiji povečana. Sedaj bo občina ponovno povzela potrebne korake v tem smislu. Kdor se za zadevo zanima ter smatra, da ni prejel odškodnine, oziroma podpore, ki bi mu po zakonskih odredbah pripadala, je vabljen, da do 31. t. m. vloži na tukajšnje občino prošnjo na nekolekovanem papirju s* podrobno obrazložitvijo svojega primera pravice, ki mu po zakonu pripadajo itd.

Prošnja ne sme biti kratka in suhoparna, pač pa naj bo utemeljena, da se ne bo trutilo prevencije na, da se ne ugotavljanju s strani merodajnih uradov. Vsakdo naj navede do sedaj prejete podpore.

Prošnje vložite pri anagrafičnem uradu nabrežinskega županstva soba št. 17 a.

Bivši interniranci! Italija je plačala svojim bivšim internirancem po 70.000 lir kot nekako odškodnino za prestano trpljenje. Če se ZVU drži vsega, kar je v Italiji, zakaj ne napravi tudi tega koraka? Ali smo interniranci, bivajoči na STO-ju morda manj trpeli?

Ko smo se vračali iz internacije so nas pošiljali na Italijansko banko v Trstu, da v svrhu zamenjave vpišemo tam tistih par težko zasluženi in prihranjeni nemških mark. Sli smo, delali si nove stroške in zakaj? Stiri leta so od tedaj minula, a marke, ki sploh niso več v veljavi, so še vedno po naših hišah pri vsej bedi, ki je takrat vladala, posebno pri onih, katerim so Nemci po vrhu še izropali in požgali domove. Ali jih bodo sploh menjali? Kdaj? Ali naj jih shranimo za domače muzeje?

Interniranci! V prošnji, ki jo bodete spisal ne pozabite navesti dneva, ko so vas odpeljali v Nemčijo, kraj, kjer so vas pobrali in dan vrnitve iz Nemčije.

Zahvaljujemo se našemu županu g. Kralju Otu tudi za to prepotrebno skrb in želimo mu, v našo lastno korist, najboljšega uspeha.

Bivši interniranci.

Vesti z Goriškega

Izpiti

Izpiti na slov. srednjih šolah v Gorici bodo v drugi polovici junija, razen mature na gimnaziji in učiteljski, ki bo v prvi polovici julija. Dan pričetka izpitov bo pravočasno javljen. Prošnje za prijavitelje k izpitom je treba vložiti najkasneje do 4. junija po navodilih, ki so nabita na razglasni deski vsake šole.

Zanimanje tržaške upravne volitve

Med našimi ljudmi vlada veliko zanimanje za potek volivne borbe v Trstu in v tržaški okolici. Mnogi so zelo nestrpni in bi radi vedeli, kakšen bo uspeh, ki ga bo dosegla »Slov. narodna lista«. Uspeh je odvisen od poštivnosti, zavednosti in strpnosti slovenskih demokratičnih, nekomunističnih volivcev. Pogumnim pripada bodočnost! Govor nosilca liste dr. Agneletta, ki je v sredo 13. t. m. govoril po radiu, je mnogo naših ljudi poslušalo in ga odobravalo.

Na Repentabor!

Vest, da se v nedeljo 22. t. m. vprizori Hoimansthalov »Slehernik«, delo svetovnega slovesa, na Repentaboru na prostem, je vzbudila zanimanje tudi na Goriškem in marsikdo bi rad šel pogledat izredno predstavo. Skoda, da ima le malo ljudi potno dovoljenje za Trst, udeležba z Goriškega zato ne bo številna. Onim, ki pa imajo možnost, da obiščejo zastraženo STO, priporočamo, naj ne zamudijo lepe prilike in naj se potrudijo v nedeljo na Repentabor. Najprimernejša zveza je z vlakom ob 13.27 do Opčin, od koder bodo vozili na Repentabor avtobusi. Začetek igre je ob štirih popoldne. Če bi zaradi slabega vremena predstava bila preložena, bo o tem poročal tržaški radio.

Goriški občinski svet

Na zadnji tedenski seji občinskega odbora je bilo določeno, da bo prihodnja seja goriškega občinskega sveta v ponedeljek 30. t. m. kot običajno na goriškem gradu.

Beguncem v znanje

Prejeli smo in priobčujemo: Zvedeli smo, da bo Brazilija sprejela večje število begunskih družin, zlasti kmečkih. Rok za prijavitelje je zelo kratek. Kdor želi natančnejših pojasnil, naj se zglašuje v pisarni Dobrodelnega društva v Gorici, Riva Piazzutta 18-I.

Žabnice pod Sv. Višarjami

Letošnjo zimo smo imeli prav malo snega. Primanjkovalo ga je drvarjem za spravlanje lesa in smučarjem. Kar je zagrešila zima, skuša sedaj ob nepravem času popravljati maj. V sredo 11. t. m. proti večeru je začelo snežiti in drugi dan smo imeli v vasi par centimetrov snežne odeje. Tudi na Višarjah in po ostalih vrhovih je snežilo kot v najbolj trdi zimi. Na Višarjah je bil 1. maja vedno še sneg, letos ga pa izredno ni bilo. Zato je zapelal na 12. maja. Res, povsod narobe svet.

Majniški izlet zahteval dvoje mladih življenj

V torek 10. maja so gojenci goriške tehnično-trgovske šole napravili majniški izlet k Belopeškem jezerom. Ko so se izletniki že vračali peš od jezer proti Fužinam, je skupina učencev in učenk sedla na prazen kamjon, ki je slučajno privozil mimo. Zaradi slabe in oddeža zmehčane poti se je težki tovornik prevrnil in pokopal pod seboj dve 17 letni učenci, Marijo Sessi iz Gorice in Argentino Fornasari iz Ločnika, ki sta obležali, na mestu mrtvi. Grozna nesreča je pretresla vse mesto, kjer se še ni polegel odmev nesrečne smrti treh slovenskih policistov, ki smo jih pokopali na veliko soboto. Trupli ubogih mladenk sta bili drugi dan prepeljani v Gorico, kjer sta bili ob veliki udeležbi občinstva in vse šolske mladine pokopani. Pogreba so se udeležili tudi učenci slovenskih šol, ki so darovali dva lepa venca.

Einaudi pride v Gorico?

Ze lani se je bila razširila vest, da bo predsednik Italijanske republike Einaudi obiskal Gorico in pri tej priliki pripel na mestni prapor zlato kolanjo, ki ji je bila priznana za junakoško zadržanje. Vest je bila preuranjena in slovesnosti ni bilo. Pred tednom dni je časopisje zopet začelo pisati o tem obisku, ki naj bi se izvršil v povsem uradni obliki v začetku junija. Kakor zatrjujejo listi je novico potrdil tudi goriški poslanec Bareš. Kako zadeva v resnici stoji, ne vemo. Na pristojnih mestih o predsednikovem obisku še nič ne vedo.

Beneški Slovenci in senator Tessitori

Italijanska vlada je v rimskem senatu odgovorila senatorju Tessitoriju na njegovo interpelacijo v zvezi z zadnjim zborovanjem beneških Slovencev v Cedadu. V prihodnji številki lista objavimo v tem pogledu obširen članek.

Važno opozorilo

Italijanski državljani, ki imajo kaj premične ali nepremične posesti v Rumuniji, na Ogrskem ali v Bolgariji, so ga dolžni prijaviti do 11. junija t. l. na sledeči naslov: Ministero del Tesoro - Ufficio Riparazioni URSS - Ispettorato Rapporti Finanziari con l'Estero - Roma. Prijavo je treba napraviti v treh izvodih. Prijavijo se lahko tudi vse vrste terjatev do kogar koli v omenjenih treh državah. Pojasnila v tej zadevi daje Banca d'Italia. Gre za ureditev in plačilo reparacij, ki jih je Italija dolžna sovjetski Rusiji, na podlagi sporazuma.

Kotiček uprave

V kolikor kdo izmed naših naročnikov zaradi prenosa uprave iz Gorice v Trst ni prejel DEMOKRACIJE št. 19, ga naprošamo, da nam takoj sporoči svoj točen naslov.

UPRAVA:

Trst, ul. S. Anastasio 1-c

Radio Trst II

(360,6 m — 832 Kc-sek.)

Dnevne oddaje: 7.00 - 7.45, 11.30 - 14.30, 17.30 - 24.00.

Ob nedeljah: 7.15 - 24.00 neprekinjeno.

Poročila dnevno: 7.15, 12.45, 14.00, 19.45, 23.15.

Ob nedeljah: 7.45, 12.45, 19.45, 23.15.

Dnevni pregled tiska: 14.15 (izvzemski nedelje).

Nedelja, 22. maja 1949: 9.30 Kmetijska oddaja. — 13.00 Glasba po željah. — 16.00 Sprehodi po našem podežlju. — 17.00 To, kar vsakdo rad posluša. — 19.00 Človek in šport. — 21.00 Radijski oder.

Ponedeljek, 23. maja: 13.00 Pesmi in plesi slovenskih narodov. — 19.00 Gospodinjina ura. — 19.15 Pester koncert. — 20.15 Sportna kronika. — 21.15 Drugo dejanje Delibes-jeve opere »Lakme«.

Torek, 24. maja: 13.30 Uverture znanih skladateljev. — 19.00 Angliččina po radiu. — 20.30 Z domače knjižne police. — 21.00 Vzori mladini, izvajajo člani Radijskega odra. — 21.30 Čajkovski: Peta simfonija.

Sreda, 25. maja: 13.00 Glasba po željah. — 18.15 Dvorak: Dumky Trio op. 90. — 21.00 Razgovori pred mikrofonom. — 21.30 Brahms: Koncert v H duru. — 22.10 Operetna glasba.

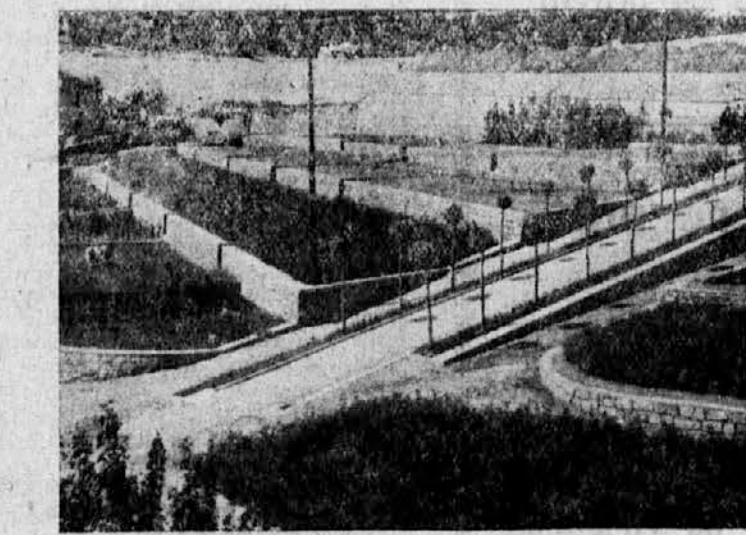
Četrtek, 26. maja: 12.10 Melodije slovenskih narodov. — 18.00 Glasbeno predavanje. — 20.30 Človek in priroda. — 21.00 Radijski oder: Meško: Na smrt obsojeni, igra v 3. dejanjih, izvajajo člani Radijskega odra.

Petek, 27. maja: 13.00 Glasba po željah. — 18.40 Stramelov kvintet. — 19.00 Mojstri besede. Člani Radijskega odra bodo brali iz dela Aleksija Remizova. — 21.30 Čajkovski: Koncert za violino v D duru.

Sobota, 28. maja: 11.30 Simfonična antologija. — 18.00 Iz opernega sveta. — 18.30 Oddaja za najmlajše. — »Gospodinja z Gorjančeva, izvajajo člani Radijskega odra. — 20.15 Sportna kronika. 21.00 Sobotni večer. — izvajajo člani Radijskega odra.

Volivni fond Slovenske narodne liste
Sveta dolžnost vsakega demokratskega Slovenca, Hrvata in Srba je, da podpre našo listo z lipovo vejico s prispevki v volivni fond. Za nami ne stoji niti Beograd, niti Rim, niti Washington, zato spomnite se gesla: Iz naroda za narod!
Prispevki na naslov Slov. demokr. zveze, ul. Machiavelli 22/II.

Mizarji kmetovalci podjetniki!
Deske, smrekove, macesnove in trditve s o, trame, vezane plošče, furnir, parkete in drna nudi najugodnejše
CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24

Gozdna drevesnica, kjer vzgajajo mlade sadike, ki jih bodo rabili pri pogozdovanju na tržaškem Krasu.